

**Doç. Dr.
Mesut Serdar ÇEKİN**

Yapay Zekâ Teknolojilerinin Hukuki İşlem Teorisine Etkileri

İçindekiler

Önsöz	VII
İçindekiler	IX
Kısaltmalar Cetveli.....	XV
Giriş.....	1

Birinci Bölüm

Yapay Zekâ Teknolojilerine Dair Genel Bilgiler

I. Kelime Anlamı Olarak Yapay Zekâ.....	7
II. Yapay Zekânın Tanımı	8
III. Yapay Zekânın Kısa Tarihçesi	11
IV. Yapay Zekâ ve Makine Öğrenmesi İlişkisi	13
1. Makine Öğrenmesi Nedir?	13
2. Veri Bazlı Makine Öğrenimi Yaklaşımları	13
a. Classification/Sınıflandırma	13
b. Regresyon.....	14
c. Kümeleme (Öbekleme).....	14
d. Anomali Tespiti.....	14
3. Algoritmik Kıstaslara göre Makine Öğrenimi Yaklaşımları.....	14
a. Gözetimli Öğrenme.....	14
b. Gözetimsiz Öğrenme	15

c. Pekiştirmeli Öğrenme.....	15
d. Derin Öğrenme.....	15
4. Çalışma Şekline Dair Örnekler.....	16
a. Regresyon.....	16
b. Derin Öğrenme ve Yapay Sinir Ağları.....	18
5. Teknik Sorunlar.....	20
a. Bilgisayar Tabanlı Empirizm.....	20
b. Temel Oran Yanılgısı.....	21
c. Black-Box Sorunu.....	22
d. Güvenlik ve Sağlamlık.....	23
6. Riskler.....	24
a. Özerklik/Öngörülemezlik/Açıklanamazlık Riski.....	24
b. Bağlantı Riski.....	26
V. Ara Sonuç/Hukuki Açından Çıkarımlar.....	27

İkinci Bölüm

Hukuk Politikası Açısından Değerlendirmeler ve Tespitler

I. Collingridge İkilemi ve Kontrollü İnovasyon Önerisi.....	29
II. Eleştiriler.....	32
III. In Dubio Pro Libertate.....	34
IV. Ara Sonuç/Değerlendirme.....	36

Üçüncü Bölüm

Hukuki İşlem Teorisi Açısından Değerlendirmeler

I. Yapay Zekânın Hukuki Statüsü: Hukukun Öznesi ile Hukukun Nesnesi Kavramları ve Yapay Zekâ.....	41
--	----

1. Hukukun Öznesi: Kişi ve Kişilik.....	41
a. Kişi ve Kişilik Kavramlarının Kısa Tarihçesi.....	41
b. İrade Özerkliğinin Aktörleri, Yani Hukukun Öznesi Olarak Kişiler	46
c. Organizasyon Sosyolojisi, Tüzel Kişiler ve Yapay Zekâ Sistemleri.....	47
2. Hukukun Objesi: Eşya ve Diğer Haklar	48
3. Yapay Zekâ Açısından Değerlendirme	48
a. Hukukun Nesnesi Olarak Yapay Zekâ Yazılımları, Donanımlar ve Sensörler	48
b. Hukukun Öznesi Olarak Yapay Zekâ Kullanıcıları.....	49
c. Yapay Zekâ Hukukun Öznesi (Süjesi) Olabilir mi?.....	50
aa. E-Kişilik Görüşü.....	50
bb. Kısmi Hak Ehliyeti.....	54
cc. Değerlendirme	61
II. İrade Beyanı ve Yapay Zekâ.....	62
1. İrade Beyanı Hakkında Genel Bilgiler	62
a. İrade Özerkliği ile Hukuk Düzeni Arasındaki İlişki.....	62
b. İrade Serbestisi ve İrade Serbestisi Kudreti.....	64
c. İrade Beyanının Geçerlilik Sebebi	65
d. Ara Sonuç	67
2. İrade Beyanının Elektronik Sistemler Vasıtasıyla İletilmesi.....	68
3. Otomatik Sistemler Tarafından Oluşturulan Beyanlar	68
a. Sistemin Kendi Beyanı.....	68
b. Kullanıcının İrade Beyanı	69
4. Beyanın Otonom Sistemler Vasıtasıyla Oluşturulması ve İsnadiyet Sorunu.....	70
a. Otonom Sistemin Kendi Beyanı.....	71
aa. Objektif Unsurlar	71
bb. Sübjektif Unsurlar	72
(1) Bilinç Unsuru	73

(2) İşlevsellik Görüşü.....	73
cc. İrade Beyanının Hukuki Sonuç Doğurması	75
(1) Dualist Yaklaşım.....	75
(2) Tekil Yaklaşım.....	76
b. Otonom Sistemin Beyanının Kullanıcıya İsnat Edilmesi	77
aa. Varsayım Görüşü.....	78
bb. Güven Teorisi	81
cc. Ulak.....	82
dd. Kısmi Hak Ehliyeti ve Temsil Görüşü.....	82
ee. Köle Görüşü.....	85
ff. Açığa/Beyaza İmza	87
5. Yapay Zekânın, Kullanıcının İradesine Aykırı İşlem Yapması	90
a. Temsil Görüşü.....	91
b. Beyaza İmza	94
c. Varsayım Görüşü.....	96
III. Yapay Zekâya Mutahap Olan Tarafın İrade Serbestisinin Korunması Sorunu.....	99
1. Dijital Pazar Manipülasyonu	99
a. Fiyat Ayırmıcılığı.....	102
b. Davranışsal Anomaliler	102
c. Manipülasyon.....	103
2. Hukuki Değerlendirmeler.....	105
a. BK m. 27: Ahlaka Aykırılık	106
b. Gabin.....	106
c. Sözleşmenin İptali.....	108
d. Culpa in Contrahendo Sorumluluğu.....	110
e. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun.....	112
3. Çözüm Önerileri	113
a. Bilgilendirme Yükümlülükleri.....	113
b. Opt-Out İmkânı.....	113
c. Cayma hakkı.....	114

d. Yasaklama.....	114
IV. Pozitif Hukuktan Örnekler.....	115
V. Değerlendirme ve Çözüm Önerileri.....	119
1. Hukuk Politikası Açısından.....	119
2. Hukuki Değerlendirme.....	121
a. İsnadiyet sorunu	121
aa. Genel İrade Beyanı.....	123
bb. Temsil.....	123
cc. Organ.....	128
b. Dijital Manipülasyon.....	131
Sonuç.....	135
Bibliyografya.....	141